

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-03-20
Besvaras senast
2015-04-10

Till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:423 Fortbildning av läkare

Staten ansvarar för att ange de kompetenskrav som ska gälla för att en läkare ska kunna erhålla ett specialistbevis. Men enligt hälso- och sjukvårdslagen är det sjukvårdshuvudmännen som ansvarar för själva utbildningen av en blivande specialistläkare så som varande anställd hos sjukvårdshuvudmännen. I denna process har emellertid staten visat sitt stöd för viss kursverksamhet, så kallade specialistkompetenskurser (SK-kurser), genom att finansiera desamma.

Men läkaryrket är ett livslångt lärande med dessutom snabbt föränderligt kunskapsinnehåll i många fall. Efter uppnådd specialistläkarkompetens, som tar cirka fem år av vidareutbildning efter att läkarlegitimation erhållits, så har vanligen den specialistutbildade läkaren fortfarande den längsta yrkesverksamma tiden framför sig. Att då, i praktiken, all väsentlig fortbildning upphör för majoriteten av specialistläkarna i Sverige är i sig en häpnadsväckande underlåtelse om såväl sjukvårdens effektivitet, modernitet och patientsäkerhet ska vara i fokus.

Tidigare lät sjukvårdshuvudmännen läkemedelsindustrin stå för lejonparten av den fortbildning som specialistläkarna faktiskt ändå fick. Men detta var en ohållbar situation som därför tvingades till en reglering av etiska skäl i 1990-talets mitt. Men i efterföljden till denna reglering så tog inte sjukvårdshuvudmännen ansvar för den situation som uppstått, och fortbildningen av specialistläkarna blev ännu sämre än tidigare. Från och med i år har all ekonomisk inblandning av läkemedelsindustrin i specialistläkarnas fortbildning upphört, men fortfarande utan att sjukvårdshuvudmännen tagit sitt ansvar för finansieringen. Det är därför nödvändigt att staten ingriper mot denna brist på engagemang från sjukvårdens primärt ansvariga politiker.

Bristen på engagemang från ansvariga politikerna för läkarnas fortbildning har nyligen nått allmänhetens uppmärksamhet, bland annat i en serie skrämmande reportage i Sveriges Radios program *Kaliber*. Det är därför hög tid för regeringen att agera i frågan.

Det finns vetenskapligt stöd för att resultaten i sjukvården försämras om fortbildningen eftersätts. Detta förhållande gäller även för läkare med lång erfarenhet. Det är i detta sammanhang viktigt att konstatera att det gäller varje sådan läkares hela bredd av uppdaterad professionell kunskap, inte bara inom det egna smalare expertområdet som specialist.

Därtill bör naturligtvis läkarnas fortbildning kvalitetssäkras. Denna granskning är emellertid i praktiken mycket svårare att uppnå än under den formella delen av både grundutbildningen och vidareutbildningen till specialist. Detta hänger ihop med den individuella yrkesskicklighet som en lång erfarenhet kunnat bibringa läkaren över åren som man praktiserat. Av denna anledning är inte enbart krav på gemensamma specialitetsövergripande examinationer av kunskapsinhämtning särskilt relevanta för att styrka fortbildningens kvalitet. En bättre utgångspunkt är då ett krav på en årligt återkommande men individualiserad plan för hur fortbildningen ska utformas i samråd mellan den enskilde läkaren och dennes arbetsgivare att föredra.

Men som läget är i dag, där endast Sverige tillsammans med Portugal och Malta inom EU är de enda länder som helt saknar ett regelverk för att garantera specialistkompetenta läkare deras självklara rätt till fortbildning, så måste staten gripa in där arbetsgivarna sviktar för att säkra detta behov av kunskapsförnyelse. Annars hotas såväl kvaliteten som säkerheten inom den svenska sjukvården, något som redan i dag inte är optimerat på något sätt trots många nya lagar på området som exempelvis lagen om valfrihet (LOV), patientsäkerhetslagen och nu senast patientlagen, alla på initiativ av de föregående alliansregeringarna.

Givet den historik som beskrivs i interpellationen, bör det alltså säkerställas att arbetsgivarna, sjukvårdshuvudmännen, tar sitt ansvar för läkarnas fortbildning. Förslagsvis bör det inom Socialdepartementet arbetas fram ett tvingande regelverk för detta. Ett sådant uppdrag skulle lämpligen kunna föregås av ett omedelbart regeringsuppdrag till arbetsgivarna (sjukvårdshuvudmännen), professionens företrädare och Socialstyrelsen att utreda de sjukvårdsmässiga och medicinska förutsättningarna. En av utgångspunkterna för en sådan utredning skulle kunna vara den modell för genomförande och uppföljning av fortbildning som bland annat Svenska Läkaresällskapet utvecklat. Då behöver inte hjulet uppfinnas på nytt igen i en nödvändig process för att snarast möjligt åstadkomma en ansvarsfull reglering av läkarnas fortbildning.

Mina frågor till det ansvariga statsrådet Gabriel Wikström blir därför:

Hur tänker statsrådet och regeringen agera för att skyndsamt rätta till att arbetsgivarna, sjukvårdshuvudmännen, tar sitt ansvar för att läkarnas

fortbildning garanteras?

Hur ställer sig statsrådet till förslaget att utreda förutsättningarna för ett tvingande regelverk på området på det sätt som anges ovan?

.....

Finn Bengtsson (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors